

Nawijn

gevonden moet worden. Daarop gelet, moet ik aanneming van beide moties ontraden.

Minister **De Geus**: Voorzitter. Ik kom nog even terug op de motie-Bussemaker/Dittrich over de werkloosheid onder vluchtelingen. Hierin wordt geconstateerd dat in 2003 gegevens beschikbaar komen waarmee meetbare streefdoelen kunnen worden opgesteld. Ik verwacht dat in 2003 gegevens beschikbaar komen, maar dit kan nu nog niet geconstateerd worden. Ik heb overigens geen moeite met aanvaarding van de motie. Het is altijd verstandig om bij plannen van aanpak streefdoelen op te stellen. Die gegevens moeten echter eerst verzameld worden en vervolgens moet beoordeeld worden of er meetbare streefdoelen op gebaseerd kunnen worden.

Mevrouw **Bussemaker** (PvdA): De motie is ook bedoeld als een aansporing om ervoor te zorgen dat die streefdoelen er echt komen in 2003 en dus ook die resultaten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik zal op een nader te bepalen tijdstip voorstellen doen over stemmingen over de moties.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 20 maart 2003 over het **Varkensbesluit**.

De heer **Koopmans** (CDA): Voorzitter. Ik had mij na het algemeen overleg voorgenomen om namens mijn fractie een motie in te dienen die met name op het punt van het verbod op de roostervrije vloer in varkensstallen aan duidelijkheid niets te wensen over zou laten. Ik wilde voorstellen om invoering van dat verbod op te schuiven van 2003 naar 2013. Na dat algemeen overleg heeft de staatssecretaris de commissie een brief gestuurd, waarin hij ingaat op alle onderwerpen die in dat algemeen overleg aan de orde zijn geweest, onder andere op de problematiek van de roostervrije vloer. Hij gaat in die brief echter totaal niet in op de argumenten die

van de kant van de CDA-fractie zijn ingebracht, namelijk de argumenten die te maken hebben met dierenwelzijn, ammoniakuitstoot en arbeidsomstandigheden. In sommige stallen die aangepast worden op grond van dat verbod hebben de maatregelen een buitengewoon negatieve uitwerking op deze drie punten. De staatssecretaris bespreekt noch weerspreekt onze argumenten in zijn brief, waardoor niet duidelijk wordt waarom wij invoering van dat verbod willen verschuiven. Hij houdt alleen een verhaal over de rechtsgelijkheid. Tegen die achtergrond wil ik een andere motie indienen, waarin de argumenten van de kant van de CDA-fractie nog eens goed onder de aandacht worden gebracht en die ertoe strekt dat er een onderzoek komt op de genoemde punten.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er mogelijk negatieve gevolgen zijn voor dierenwelzijn, ammoniakuitstoot en arbeidsomstandigheden in sommige varkensstallen als gevolg van aanpassingen ingevolge het verbod op een volledige roostervloer;

overwegende dat er daardoor discussie is over de wenselijkheid van uitstel van het verbod op een volledige roostervloer in bestaande stallen;

verzoekt de regering, hiernaar een onderzoek in te stellen en daarover binnen drie maanden aan de Kamer te rapporteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Koopmans. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 120 (28600-XIV).

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): Voorzitter. Kan de heer Koopmans aangeven wat er moet gebeuren met het verbod, dat van kracht is per 1 januari 2003, terwijl dat onderzoek loopt.

De heer **Koopmans** (CDA): Een verbod dat van kracht is, is van

kracht. Ik ga er overigens van uit dat alle controlediensten op dat punt enige terughoudendheid zullen betrachten.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): Maar een verbod is een verbod en van gedogen willen wij allemaal toch niets weten, mijnheer Koopmans?

De heer **Koopmans** (CDA): Nee, maar u en ik willen ook niets weten van negatieve consequenties voor het dierenwelzijn, meer ammoniakuitstoot en slechtere arbeidsomstandigheden voor boeren die als gevolg van dat verbod aan de orde zouden kunnen zijn.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): Ik neem aan dat het verbod dat nu van kracht is gewoon gehandhaafd wordt zolang het onderzoek loopt.

De heer **Koopmans** (CDA): Ik heb daar zojuist op geantwoord hoe ik daar tegenaan kijk. Het verbod is van kracht, maar ik ga ervan uit dat de diensten daar met enige terughoudendheid mee om zullen gaan.

De heer **Oplaat** (VVD): Kan de heer Koopmans uitleggen waarom de CDA-fractie zo'n draai maakt? In het AO gebruikte deze fractie nog ferme woorden op dit punt over afspraken in het Strategisch Akkoord om alles op Europees niveau te doen. Nu komt hij weer met een onderzoekje. Waarom maakt hij zo'n draai?

De heer **Koopmans** (CDA): Het indienen van deze motie is wat ons betreft een eerste stap. Met name omdat de staatssecretaris in zijn brief niet ingaat op de argumenten die wij naar voren hebben gebracht, wil ik voorkomen dat er een situatie ontstaat van het elkaar door de strot duwen van meningen zonder dat de echte onderliggende argumenten voldoende aan de orde komen en voldoende met elkaar gedeeld worden.

De heer **Oplaat** (VVD): Voorzitter. Wij hebben al deze argumenten gewisseld in het algemeen overleg. De heer Koopmans maakt nu een draai. Hij moet het lef hebben om de staatssecretaris te trotseren en niet met een of andere flauwe motie over onderzoek komen. De VVD zal deze motie in ieder geval niet steunen. Dit is een laf gedrag.

Koopmans

De heer **Koopmans** (CDA):
Voorzitter. Mijn vraag aan de heer Oplaat is of hij met een andere motie komt.

De heer **Oplaat** (VVD): Collega Van den Brink doet dit, mede namens mij.

□

De heer **Van den Brink** (LPF):
Voorzitter. Er is in het algemeen overleg veel gesproken over welzijn, niet alleen het welzijn van onze varkenshouders maar ook dat van onze dieren. Welzijn in het totaal van onze dierhouderijsector gaat in onze ogen zowel degenen aan die met de dieren omgaan als de dieren die er zijn gehuisvest. We kwamen in het algemeen overleg tot de conclusie dat de dieren het in stallen die zijn verbouwd van volledig rooster-vriendelijk tot een gedeeltelijke roostervloer minder goed hadden dan voorheen. Vervolgens kwamen we tot de constatering dat ook de verzorgers die de dieren hielden het daar minder goed hadden dan voorheen. Vervolgens is er ook nog een strategisch akkoord. Daarin staat dat we de Nederlandse regels zullen laten aansluiten bij de Europese regels. Ik wil daarom de volgende motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het verbod op een volledige roostervloer in EU-verband ingaat per 1-1-2013;

overwegende dat in het Nederlandse varkensbesluit dit verbod ingaat per 1-1-2003;

verzoekt de regering, de ingangsdatum gelijke tred te laten houden met de EU-regels dienaangaande, zulks in overeenstemming met het Strategisch akkoord,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van den Brink en Oplaat. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 121 (28600-XIV).

□

Staatssecretaris **Odink**: Voorzitter. Ik wil eerst graag ingaan op de motie van de heer Koopmans. Ik zie deze motie als een onderstreping van het beleid en als een bredere onderbouwing van de opvattingen die leven in het kader van het welzijn van varkens, ammoniakemissie en arbeidsomstandigheden in stallen. Ik moet er daarbij op wijzen dat in de periode van drie maanden geen uitvoerig onderzoek gedaan kan worden. We zijn echter wel in staat een beperkt onderzoek, een quick scan te doen op deze onderdelen. Op die manier krijgen we een bredere onderbouwing van de opvattingen die de deskundigen hebben en die ik onderschrijf, zodat daarover meer eenduidige informatie ontstaat.

Het lijkt mij uitermate verstandig om op het moment dat wij deze informatie hebben, de discussie over dit onderwerp voort te zetten. Ik ontraad om die reden de motie van de heren Van den Brink en Oplaat. Ik hoef alle argumenten niet te herhalen die we in het algemeen overleg genoemd hebben. Het lijkt me dus verstandig om eerder te komen met de onderbouwing van het onderzoek.

De heer **Koopmans** (CDA): De staatssecretaris wil een quick scan laten uitvoeren, maar dat is niet wat ik met de motie beoog. Wij willen graag dat de literatuur en alle kennis die bij de onderzoeksinstituten en binnen de sector aanwezig is, wordt bekeken. Als de staatssecretaris daarvan een quick scan wil laten maken, is dat prima, maar er dient niet alleen een blik geworpen te worden op het departement om daar vervolgens een rapportje over te maken. Kan de staatssecretaris dat toezeggen?

Staatssecretaris **Odink**: Onze huisregel is dat dit geen betrekking heeft op de kennis van de ambtenaren. De kennis is gebaseerd op onderzoek. Wij zullen dat als zodanig vormgeven.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): Het verbod is sinds 1 januari 2003 van kracht. Handhaaft de staatssecretaris dit verbod?

Staatssecretaris **Odink**: Ik hoef daar niets aan toe te voegen. Een verbod

dat is ingegaan, geldt en dat wordt gehandhaafd.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): U zegt het onderzoek waarom de fractie van het CDA in haar motie verzoekt, te willen uitvoeren. Wordt het verbod wel gehandhaafd?

Staatssecretaris **Odink**: Het verbod is ingegaan en het wordt dus als zodanig gehandhaafd.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): De heer Koopmans gaf enige ruimte om daar wat soepeler mee om te gaan, maar daar gaat u dus niet in mee.

Staatssecretaris **Odink**: De prioriteiten van de handhavinginstelling zijn, neem ik aan, bekend. Binnen die prioriteiten zal worden gehandhaafd.

De heer **Waalkens** (PvdA): Wat is dan nog de zin van een onderzoek?

Staatssecretaris **Odink**: Ik zie het onderzoek als een bredere onderbouwing van de opvattingen die ik in het algemeen overleg naar voren heb gebracht. De Kamer vraagt mij om een onderzoek en ik ben bereid om dat uit te voeren.

De heer **Waalkens** (PvdA): U heeft gezegd dat het onderzoek aanleiding kan zijn voor een discussie over het besluit, dat al vanaf 1 januari 2003 van kracht is.

Staatssecretaris **Odink**: De Kamer vraagt mij een onderzoek uit te voeren.

De heer **Waalkens** (PvdA): Niet de Kamer.

Staatssecretaris **Odink**: Er is een motie ingediend. Daarin wordt gevraagd, een onderzoek uit te voeren voor een bredere onderbouwing van de opvattingen die nu over dit onderwerp leven. Daar wordt immers verschillend over gedacht. Ik denk dat dit uitermate belangrijk is voordat wij definitieve beslissingen nemen voor de toekomst.

De heer **Waalkens** (PvdA): De beslissing is al genomen en de regeling is van kracht vanaf 1 januari 2003. In de gedachtewisseling tussen u en de heer Duyvendak heeft u aangegeven dat het besluit wordt

Odink

gehandhaafd. Er kan dus geen sprake zijn van gedogen.

Staatssecretaris **Odink**: Dat onderzoek doen we natuurlijk niet voor niets. We zullen zien of de opvattingen die er nu zijn, worden onderbouwd. Komen in het onderzoek andere elementen naar voren, dan is er een nieuwe situatie en dan kan daarover gesproken worden. Dat betekent dat de huidige wetgeving blijft zoals zij is.

De heer **Koopmans** (CDA): Ik dank de staatssecretaris voor de toezegging dat hij dit onderzoek vorm wil geven en eventueel aanleiding wil laten zijn tot het maken van andere afwegingen in de toekomst. Ik trek mijn motie daarom in.

De **voorzitter**: Aangezien de motie-Koopmans (28600-XIV, nr. 120) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het primair onderwijs in verband met afschaffing van de bestedingsverplichting ten aanzien van de formatie ten behoeve van het onderwijs aan leerlingen van 4 tot en met 7 jaar (28729).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **De Vries** (CDA): Voorzitter. Excuses voor het feit dat de vergadering blijkbaar voor mij even geschorst moest worden. Het is in onze ogen een bijzonder moment, omdat wij vandaag spreken over een wetsvoorstel dat een belangrijke bijdrage levert aan de vergroting van de autonomie van scholen. Dit kan worden gezien als de eerste concrete stap van het kabinet-Balkenende I om dat doel te bereiken. Wij hebben veel waardering voor dit wetsvoorstel, omdat wij de doelstelling van autonomievergroting en deregulering van harte onderschrijven. Wij vinden deze noodzakelijk voor verdere

kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

De verkleining van de groeps-grootte in het basisonderwijs is geen doel op zichzelf, blijkt uit de stukken. Het doel was om te komen tot verbetering van het leerproces en van de leerprestaties van de leerlingen en het verminderen van de werkdruk van de leraren, omdat hierover algemeen herkenbare klachten waren. Daarom is het van belang om te constateren dat heel veel scholen er niet voor hebben gekozen om de groeps-grootte te verkleinen, maar ook te investeren in andere functies: meer handen in de klas. In de stukken wordt terecht gesteld dat de functiedifferentiatie die wij zo toejuichen, hiermee een extra stimulans heeft gekregen. Meer handen in de klas wordt enorm gewaardeerd op de scholen.

Aangezien de verkleining van de groeps-grootte geen doel op zichzelf is, kunnen wij van harte instemmen met de doelstelling van het wetsvoorstel om de bestedingsverplichting voor de onderbouw los te laten en aan de scholen zelf over te laten waaraan zij prioriteit geven. Dat brengt mij op het effect van de verkleining van de groeps-grootte. In antwoord op de schriftelijke vragen worden de verschillende onderzoeken op dit terrein genoemd. Uit die onderzoeken komen verschillende beelden naar voren. Het beeld van onze fractie is wat wij kennen uit de praktijk, namelijk dat de scholen zeer tevreden zijn met de middelen die zij krijgen voor verkleining van de groeps-grootte. Zij kunnen daarmee heel creatief werken, zodat zij het gevoel hebben dat deze ten goede komen aan de leerlingen en de leraren.

De vraag is of het nodig is om afzonderlijk te onderzoeken of de leerprestaties werkelijk zijn verbeterd. Wij hebben er alle vertrouwen in dat de uitkomst van het nader onderzoek dat in gang is gezet, wat wij op zichzelf prima vinden, positief zal zijn. Bij de aspecten van de doelstelling van de verkleining van de groeps-grootte die ik heb genoemd, zijn duidelijke verbeteringen zichtbaar. Voor een eenvoudig Kamerlid van de CDA-fractie is duidelijk dat dit in de praktijk rendement heeft opgeleverd.

De doelstelling van dit wetsvoorstel is om de autonomie te vergroten. Autonomie betekent ook dat wij als parlement en als regering leren

loslaten, omdat wij vertrouwen hebben dat de sector en de scholen zelf prioriteiten kunnen stellen en de middelen die zij krijgen, ook in de toekomst, op een goede wijze weten te besteden en ten bate laten komen van de leerlingen. Die keuze kunnen wij niet maken, die hoort ook op de scholen. Onze fractie heeft geen enkele behoefte aan nieuwe garanties, maar zij wil wel graag op de hoogte blijven van de verdere ontwikkelingen. Wij durven los te laten.

□

Mevrouw **Kraneveldt** (LPF): Voorzitter. De fractie van de LPF is voorstander van de afschaffing van de bestedingsverplichting voor de onderbouw. Het voornemen om die bestedingsverplichting af te schaffen, ligt geheel in lijn met de roep om minder regelgeving van de overheid en meer zeggenschap voor de scholen zelf zodat zij budgetten kunnen inzetten waar zij deze nodig achten. Ik ondersteun het pleidooi van de heer De Vries voor leren loslaten.

Wij staan sympathiek tegenover de ingezette verkleining van de groeps-grootte. Veel scholen ervaren knelpunten, vooral bij de overgang van leerlingen van de onderbouw naar de bovenbouw. De LPF-fractie vindt dat scholen de mogelijkheid moeten hebben om het budget te gebruiken om die overgang te verbeteren. Wij hebben er vertrouwen in dat de scholen het budget dat straks wordt vrijgegeven op een verantwoorde wijze besteden. Dat doen zij nu al voor bijna 100% en wij verwachten niet dat dit opeens zal veranderen. De besteding van de gelden door de scholen moet echter wel worden gemonitord.

De minister heeft de Kamer gevraagd om het project groeps-grootteverkleining de status van groot project te ontnemen. De LPF-fractie gaat daar vooralsnog niet mee akkoord omdat wij vinden dat de besteding van de gelden in de gaten moet worden gehouden. Een eventuele afschaffing van deze status kan in ieder geval wachten tot na de eerste tussenrapportage van de onderzoekers van NWO, die in december 2003 is gepland.

Wij gaan akkoord met de voorliggende wetswijziging. Wij plaatsen echter twee kanttekeningen bij de vermeende resultaten van het